

सन २०२१-२२ मध्ये कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय
अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांच्या
(TRFA Pulses सह) वार्षिक कृती आराखड्यास
प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राअसुअ -२०२१/प्र.क्र.३७/४-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २४ जून, २०२१

संदर्भ:-

१. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र File No.2-1/2020 -NFSM, Dated: 04/05/2021.
२. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र No.NFSM/Extn-1/AAP 21-22/F.No.01/21/15361, दि.०७/०५/२०२१.
३. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र File No. 2-17/2021-NFSM (FTS:E-97270), Dated: 16/06/2021
४. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विप्र १/राअसुअ/वाकृआ/प्रक्र.१/प्र.मान्यता/२१/१८९३९, दि.१६/०५/२१
५. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१७/प्र. क्र. ३१/ १७-अ, दि. १९/०४/२०१७
६. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९१९/प्र. क्र. २२१/ १४-अ, दि.०४/११/२०२०
७. केंद्र शासनाचे पत्र - D.O.No.F.1(13)PFMS/FCD/2020, Dated: 12/04/2021

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या संदर्भाकित दि. ०४/०५/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२१-२२ करिता या अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरिता (TRFA Pulses व कडधान्य बियाणे मिनीकीट सह) राज्य शासनास मंजूर करण्यात आलेल्या नियतव्यय (Allocation) मर्यादेत एकूण ₹ २३९०३.६४ लाख रकमेचा वार्षिक कृती आराखडा केंद्र शासनाच्या मंजूरीस्तव सादर केला होता. केंद्र शासनाने संदर्भाकित दि. १६ जून, २०२१ रोजीच्या पत्रान्वये ₹ २२४८४.०० लाख इतक्या कृती आराखड्यास मंजूरी प्रदान केलेली आहे. त्यानुषंगाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिकांकरिता (TRFA Pulses सह) वार्षिक कृती आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २०२१-२२ करिता कृषि उन्नती योजनेंतर्गत - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिके (TRFA Pulses सह) या अभियानाच्या एकूण ₹ २२४८४.०० लाख (रुपये दोनशे चोवीस कोटी चौऱ्याऐंशी लक्ष) निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास खालीलप्रमाणे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

(₹ लाख)

अ.क्र.	पिक	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण मंजूर कार्यक्रम
१	भात	४२१.२०	२८०.८०	७०२.००
२	गहू	१५०.००	१००.००	२५०.००
३	कडधान्य (PMT सह)	७६१०.००	५०७३.००	१२६८३.००
४	भरडधान्य (मका)	४५६.००	३०४.००	७६०.००
५	पौष्टिक तृणधान्य	४१२९.२०	२७५२.८०	६८८२.००
६	भात पड क्षेत्रावर कडधान्य उत्पादन (TRFA Pulses)	७२४.२०	४८२.८०	१२०७.००
एकूण		१३४९०.६०	८९९३.४०	२२४८४.००

- सदर वार्षिक कृती आराखडयामधील पिकनिहाय तसेच घटक / उपघटक निहाय मंजूर आर्थिक व भौतिक लक्षांकाचे विवरण सोबतच्या परिशिष्ट १ ते ६ मध्ये नमूद केले आहे. सदर अभियानाची केंद्र व राज्याच्या ६०:४० आर्थिक सहभागाच्या प्रमाणात अंमलबजावणी करण्यात यावी.
- सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीकरीता केंद्र व राज्य हिस्स्याचा निधी ६०:४० प्रमाणात वेळोवेळी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे आयुक्त (कृषि) यांना उपलब्ध करून देण्यात येईल. सदर निधी केंद्र व राज्य हिस्स्याच्या पुढील लेखाशिर्षाखाली सन २०२१-२२ करिता करण्यात आलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून खर्ची टाकण्यात यावा -

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सर्वसाधारण	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (२५) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा) (६०% केंद्र) (२४०१ ४६१४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (३३) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा) (४०% केंद्र) (२४०१ A२३४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जाती	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०५) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B१०५), ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०६) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B११४), ३३, अर्थसहाय्य
अनुसूचित जमाती	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२१) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ A५५७) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२२) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ A५६६) ३३, अर्थसहाय्य

४. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दि.१२/०४/२०२१ च्या पत्रान्वये कळविल्यानुसार सन २०२१-२२ मध्ये केंद्र हिस्स्याचा निधी थेट राज्यस्तरीय PFMS बँक खात्यावर जमा केला जाणार असून त्यास अनुरूप राज्य हिस्स्याचा निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर आयुक्त (कृषि) स्तरावर उपलब्ध करून दिला जाईल. त्यानुसार सदरील निधी कोषागारातून आहरीत करून संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी केंद्र व राज्य हिस्स्याचा निधी आहरीत करून संबंधित जिल्ह्यांना PFMS प्रणालीद्वारे वितरीत करावा.
५. केंद्र शासनाने कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत विहीत केल्याप्रमाणे अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती तसेच महिला शेतकरी लाभार्थ्यांना सदर योजनेंतर्गत लाभ देण्यात यावा.
६. केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत राज्य शासनास सन २०२१-२२ करीता संदर्भांकित दि. १६ जून, २०२१ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार, तसेच चालू

- वर्षी अभियानाकरीता मंजूर केलेल्या कृती आराखड्यानुसार आणि वेळोवेळी केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने दिलेल्या दिशानिर्देशानुसार सदर अभियानाची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक राहिल. याबाबत राअसुअ अभियान संचालक तथा संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी राज्यस्तरावरून अभियानाचे संनियंत्रण करावे, त्याचप्रमाणे अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रणाकरीता वेळोवेळी अधिनस्त कार्यालयांना निर्देशित करावे.
७. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाच्या विविध घटकांतर्गत लाभार्थी शेतकरी निवडतेवेळी अल्प व अत्यल्प भू-धारक शेतकऱ्यांना वा सदर शेतकऱ्यांच्या गटांना प्राधान्य देण्यात यावे तसेच, शेतकऱ्यांचे अर्ज मागवून पारदर्शक पद्धतीने लाभार्थ्यांची निवड करावी.
८. या अभियानांतर्गत विविध निविष्ठांच्या खरेदीसाठी (खते, औषधे, बियाणे, सिंचन साधने, यंत्र/औजार इ.) शासनाच्या प्रचलीत धोरणानुसार थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खाती अनुदान जमा करण्यात (Direct Benefit Transfer) यावे. सदर निविष्ठांची खुल्या बाजारातून खरेदी करण्याचे स्वातंत्र्य लाभार्थ्यांना राहिल. तथापि या अभियानांतर्गत शासकीय संस्थांनी/ शासनाच्या सार्वजनिक उपक्रमांनी उत्पादित केलेल्या निविष्ठांचा पुरवठा करण्यात येत असल्यास संदर्भांकित शासन निर्णय दि. १९/०४/२०१७ नुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
९. कृषि विभागांच्या योजनांची महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे अंमलबजावणी करण्याबाबत संदर्भांकित शासन निर्णय दि. ०४/११/२०२० नुसार कृषि यांत्रिकीकरण, सिंचन साधने व सुविधा, बियाणे वितरण व पीक प्रात्यक्षिके या बाबींची अंमलबजावणी करण्यात यावी.
१०. संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी/तालुका कृषि अधिकाऱ्यांनी अभियानाकरीता लाभार्थ्यांची निवड करून अभियानांतर्गत समाविष्ट कार्यक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने लाभार्थ्यांची यादी तालुकास्तरावर संकलित करावी. सदर यादीमध्ये शेतकऱ्याचे नांव, गांव, सर्वे/गट क्रमांक या बाबींसह, मोबाईल/दुरध्वनी क्रमांक, बँक खाते क्रमांक, आधार क्रमांक इ. बाबींची माहिती संकलित करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी निधी प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांमध्ये कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांची राहिल.
११. सदर लाभार्थ्यांच्या यादीनुसार सर्व लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या शेतावर हाती घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची प्रत्यक्ष तपासणी त्या-त्या गावातील कृषि सहायकांनी करावयाची असून, त्यांनी आपला अहवाल तालुका कृषि अधिकाऱ्यांमार्फत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांना सादर करावयाचा आहे. त्याचप्रमाणे, कृषि सहायकांचे अहवाल प्राप्त होताच सदर कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात आलेल्या

कामांच्या पर्यवेक्षीय तपासणीचे उचित प्रमाण संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी मार्गदर्शक सूचनेमध्ये विहित करावे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६२४१५५४३१४५०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सहपत्र: वरीलप्रमाणे

(महावीर झेंडगे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रती:-

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्य मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
११. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१२. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१३. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१४. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१५. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१८. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१९. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती.

परिशिष्ट १
राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - भात सन २०२१-२२ मंजूर कृती आराखडा

अ. क्र	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मंजूर लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके				
	अ) यांत्रिकी पद्धतीने भात लागवड	₹ १००० प्रति हे.	हे.	१७५	१५.७५०
	ब) ओळीत पुनर्लागवड	₹ १००० प्रति हे.	हे	२९३	२६.३७०
	क) श्री पद्धत	₹ १००० प्रति हे.	हे	१५९१	१४३.१९०
	ड) संकरीत भात	₹ १००० प्रति हे.	हे	१२०	१०.८००
	इ) पीक पद्धतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके (भात पिकानंतर कडधान्य-हरभरा/चवळी/राजमा/वाल)	₹ १५००० प्रति हे.	हे	५६५	८४.७५०
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ (अ) ते १ (इ)			२७४४	२८०.८६०
२	प्रमाणित बियाणे वितरण				
	अ) संकरीत वाण	१०००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल	क्वि.	१३८	१३.८००
	ब) अधिक उत्पादन देणारे वाण (१० वर्षांच्या वरील)	१०००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल	क्वि.	२५३२	२५.३२०
	क) अधिक उत्पादन देणारे वाण (१० वर्षांच्या आतील)	२०००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल	क्वि.	५०६४	१०१.२८०
	एकूण २ (अ) ते २ (क)			७७३४	१४०.४००
३	अ) एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन				
	अ) सूक्ष्म मूलद्रव्ये	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे	१५००	७.५००
	ब) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन				
	अ) पिक संरक्षण औषधे	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे	१५७६८	७८.८४०
	ब) तणनाशके	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे	३८००	१९.०००
	एकूण ३ (अ) ते ३ (ब)			२१०६८	१०५.३४०
४	फ्लेक्झी घटक				
	अ) कृषी औजारे				
	१) ड्रम सीडर (above ४ rows) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ४००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५	०.२००
	२) ड्रम सीडर (above ४ rows) (Other farmers)	₹ ३००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	०.१२०
	३) पेरणी यंत्र (Seed Drill) (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	९	१.८००
	४) पेरणी यंत्र (Seed Drill) (Above २० to ३५ BHP) (Other farmers)	₹ १६००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	७	१.१२०
	५) पॉवर वीडर (Engine operated above २ bhp) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	९	२.२५०
	६) पॉवर वीडर (Engine operated above २ bhp) (Other farmers)	₹ २०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	९	१.८००
	७) ट्रॅक्टर (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ५०४०० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२४	१२.०९६
	८) ट्रॅक्टर (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ ४०३०० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१५	६.०४५
	९) भात मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ १००००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	४.०००
	१०) भात मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ ८०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	३.२००
	११) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २५०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	१०.०००
	१२) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ २००००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	८.०००
	१३) स्वयंचलित भात लावणी यंत्र (above ४-८ rows, ८-१६ rows) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ८००००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	२४.०००
	१४) स्वयंचलित भात लावणी यंत्र (above ४-८ rows, ८-१६ rows) (Other farmers)	₹ ६५०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	१९.५००
	१५) पॉवर टिलर (८ BHP & above) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ८५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	३.४००

अ. क्र	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मंजूर लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
	१६) पॉवर टिलर (८ BHP & above) (Other)	₹ ७०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	२.८००
	१७) रिपर (Above ३५ bhp) (SC/ST/S&MF/ Women)	₹ ७५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	३.०००
	१८) रिपर (Above ३५ bhp) (Other)	₹ ६०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	२.४००
	१९) रिपर कम बाईंडर (SC/ST/S&MF/ Women)	₹ १५०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५	७.५००
	२०) रिपर कम बाईंडर (Other)	₹ १२०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५	६.०००
	एकूण ४ (अ)			१३०	११९.२३१
	ब) प्रभावी सिंचन साधने				
	पंप संच	₹ १०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१०६	१०.६००
	क) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप (As per PMKSY norms)	५०% of cost lmtd to Rs. ५०/- per meter of HDPE pipes. Rs.३५/- per meter for PVC pipes and Rs. २०/- per meter for HDPE laminated woven lay flat tubes with maximum celling of Rs. १५०००/- per farmer/beneficiary.	मीटर	९८२८	३.४४०
	एकूण ४ (ब)				१४.०४०
	एकूण ४ (अ) व ४ (ब)				१३३.२७१
	ड) पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण	₹ १४००० प्रति	संख्या	५०	७.०००
	इ) स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	१) FPO करिता गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual cost- २५.०० lakh based on state PWD DSR)	₹ १२५०००० किंवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५००
	२) शेतकरी गटा करिता मिनी राइस मिल as per SMAM norms (५०% of cost or २.०० lakh whichever is less)	₹ २००००० किंवा किमतीच्या ६० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५	१०.०००
	३) स्थानिक वाणांची लागवड (Market - led- extention) किमतीच्या ५० टक्के	₹ ४५०० प्रति हे.	हे.	९४	४.२३०
	४) भात शेतीत मत्स्यपालन	₹ २०००० प्रति एकर	एकर	४२	८.४००
	एकूण ४ (ड)				३५.१३०
	एकूण ४ (अ) ते (ड)				१७५.४०१
	एकूण राअसुअ-भात				७०२.००१
			केंद्र हिस्सा (६०%)		४२१.२००
			राज्य हिस्सा (४०%)		२८०.८००

परिशिष्ट २
राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - गहू सन २०२१-२२ मंजुर कृती आराखडा

(रक्कम लाख)

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मंजूर लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके	₹ ५०० प्रति किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते			
	अ) सलग क्षेत्रावरील गट प्रात्यक्षिके	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	५४२	४८.७८०
	ब) पाण्याचा ताण सहन करणाऱ्या/ बायोफोटो	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	२३३	२०.९७०
	क) पीक पद्धतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके -	₹ ९००० प्रति			
	मुग\उडीद\सोयाबीन नंतर गहू	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	२०२	३०.३००
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ (अ) ते १ (क)	₹ ९०००० रति		९७७	१००.०५०
२	प्रमाणित बियाणे वितरण	₹ १५००० प्रति			
	अ) अधिक उत्पादन देणारे वाण (१० वर्षांच्या वरील)	₹ १००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं.	१०००	१०.०००
	ब) अधिक उत्पादन देणारे वाण (१० वर्षांच्या आतील)	₹ २००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं.	२०००	४०.०००
	एकूण २ (अ) व २ (ब)	₹ १५००० प्रति		३०००	५०.०००
३	अ) एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन	₹ १५००० प्रति			
	सूक्ष्म मूलद्रव्ये	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	२६८८	१३.४४०
	ब) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन	₹ ९००० प्रति			
	i) पिक संरक्षण औषधे व जैविक घटक	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	३०२०	१५.१००
	ii) तणनाशक	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	१७९२	८.९६०
	एकूण ३ (अ) व ३ (ब)	₹ १५००० प्रति		७५००	३७.५००
४	फ्लेक्झी घटक	₹ ५०० प्रति किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते			
	अ) संसाधन संवर्धन तंत्र/साधने (कृषी औजार) - (कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियाननुसार)				
	१) चीजल प्लो (above २०-३५ bhp tractor driven) (SC/ST/S&MF/ Women)	₹ २०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.६००
	२) चीजल प्लो (above २०-३५ bhp tractor driven) (Other)	₹ १६००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.४८०
	३) पेरणी यंत्र (Seed Drill) (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५	१.०००
	४) पेरणी यंत्र (Seed Drill) (Above २० to ३५ BHP) (Other farmers)	₹ १६००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	०.६४०
	५) झीरो टील सीड कम फर्टिलायझर ड्रिल (Tractor Driven above ३५ bhp)	₹ २८००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.८४०
	६) झीरो टील सीड कम फर्टिलायझर ड्रिल (Tractor Driven above ३५ bhp) (Other farmers)	₹ २२४०० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	०.६७२
	७) झीरो टील मल्टी क्रॉप प्लान्टर (Tractor Driven above ३५ bhp) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ७५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.५००
	८) झीरो टील मल्टी क्रॉप प्लान्टर (Tractor Driven above ३५ bhp) (Other farmers)	₹ ६०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.२००
	९) रोटाव्हेटर (Tractor driven above ३५ BHP) (Above २० to ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ५०४०० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	२.०१६
	१०) रोटाव्हेटर (Tractor driven above ३५ BHP) (Above २० to ३५ BHP) (Other farmers)	₹ ४०३०० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४	१.६१२
	११) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor Driven above ३५ bhp)	₹ २५०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	७.५००
	१२) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor Driven above ३५ bhp)	₹ २००००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	६.०००
	१३) पावर टिलर (८ BHP & above) (SC/ST/S&MF/ Women)	₹ ८५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	६	५.१००

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मजूर लक्षाक	
				भौतिक	आर्थिक
	१४) पावर टिलर (८ BHP & above) (Other)	₹ ७०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	६	४.२००
	१५) रिपर (Above ३५ bhp) (SC/ST/S&MF/ Women)	₹ ७५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३	२.२५०
	१६) रिपर (Above ३५ bhp) (Other)	₹ ६०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२	१.२००
	१७) रिपर कम बाईंडर (SC/ST/S&MF/	₹ १५०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१	१.५००
	१८) रिपर कम बाईंडर (Other)	₹ १२०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१	१.२००
	एकूण ४ अ			५८	३९.५१०
	ब) प्रभावी सिंचन साधने				
	पंप संच	₹ १०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	४०	४.०००
	क) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप (As per PMKSY norms)	५०% of cost lmted toRs. ५०/- per meter of HDPE pipes. Rs.३५/- per meter for PVC pipes and Rs. २०/- per meter for HDPE laminated woven lay flat tubes with maximum celling of Rs. १५०००/- per farmer/beneficiary.	मीटर	१९६००	३.९२०
	एकूण ४ ब				७.९२०
	एकूण ४ अ ते ब				४७.४३०
	पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण	₹ १४००० प्रति	संख्या	१८	२.५२०
	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	FPO करिता गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual cost- २५.०० lakh based on state PWD DSR)	₹ १२५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१	१२.५००
	एकूण एकंदर				२५०.०००
				केद्र हिस्सा (६०%)	१५०.०००
				राज्य हिस्सा (४०%)	१००.०००

परिशिष्ट ३

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- कडधान्य सन २०२१-२२ मंजूर कृती आराखडा

(रक्कम लाख)

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मंजूर लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके				
	अ) सलग गट प्रात्यक्षिके				
	१) तूर	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	७०००	६३०.०००
	२) मुग	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	३६९२	३३२.२८०
	३) उडीद	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	२५५२	२२९.६८०
	४) हरभरा	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	७७००	६९३.०००
	एकूण गट प्रात्यक्षिके		हे.	२०९४४	१८८४.९६०
	ब) आंतरपीक प्रात्यक्षिके				
	तूर + सोयाबीन	₹ ९००० प्रति हे.	हे.	७९९९	७९९.९९०
	क) पिक पद्धतीवर आधारित प्रात्यक्षिके				
	१) मुग नंतर रबी ज्वारी	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	७००	१०५.०००
	२) मुग नंतर गहू	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	४००	६०.०००
	३) उडीद पिकानंतर रबी ज्वारी	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	८२५	१२३.७५०
	४) उडीद पिकानंतर गहू	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	३००	४५.०००
	५) खरीप ज्वारी नंतर हरभरा	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	४०००	६००.०००
	६) बाजरी नंतर हरभरा	₹ १५००० प्रति हे.	हे.	८००	१२०.०००
	एकूण पिक पद्धतीवर आधारित प्रात्यक्षिके		हे.	७०२५	१०५३.७५०
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ अ) ते १ क)		हे.	३५९६८	३६५८.६२०
२	अधिक उत्पादन देणाऱ्या वाणाचे बियाणे उत्पादन व वितरण				
	अ) प्रमाणित बियाणे वितरण (१० वर्षांच्या आतील)				
	१) तूर	₹ ५००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	४०००	२००.०००
	२) मुग	₹ ५००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	४३५	२१.७५०
	३) उडीद	₹ ५००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	३०००	१५०.०००
	४) हरभरा	₹ ५००० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	२२०००	११००.०००
	एकूण २ अ			२९४३५	१४७१.७५०
	ब) प्रमाणित बियाणे वितरण (१० वर्षांच्या वरील)				
	१) तूर	₹ २५०० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	२०००	५०.०००
	२) मुग	₹ २५०० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	३००	७.५००
	३) उडीद	₹ २५०० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	१०००	२५.०००
	४) हरभरा	₹ २५०० प्रति किं. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	किं	११०००	२७५.०००
	एकूण २ ब			१४३००	३५७.५००
	एकूण २ अ ते २ ब			४३७३५	१८२९.२५०
	क) बियाणे उत्पादनास सहाय्य (किं.) (१० वर्षांच्या आतील)				
	१) तूर	₹ ५००० प्रति किं.	किं	६४८५	३२४.२५०
	२) मुग	₹ ५००० प्रति किं.	किं	४०००	२००.०००
	३) उडीद	₹ ५००० प्रति किं.	किं	११००	५५.०००
	४) हरभरा	₹ ५००० प्रति किं.	किं	२५०००	१२५०.०००
	एकूण २ क			३६५८५	१८२९.२५०
३	अ) एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन				
	१) सूक्ष्म मूलद्रव्ये	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	३६०००	१८०.०००
	२) जिप्सम	₹ ७५० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	१३१०३	९८.२७३
	३) जैविक खते	₹ ३०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	९२०००	२७६.०००
	एकूण ३ अ			१४११०३	५५४.२७३
	ब) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन				
	१) पिक संरक्षण औषधे	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	२२००००	११००.०००
	२) तणनाशक	₹ ५०० प्रति हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	३५०००	१७५.०००
	एकूण ३ ब			२५५०००	१२७५.०००
	एकूण ३ अ ते ३ ब			३९६१०३	१८२९.२७३

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	मंजूर लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
४	फ्लेक्झी घटक				
	अ) संसाधन संवर्धन तंत्र/साधने (कृषी औजार) - (कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियाननुसार)				
	१) पेरणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१३७	२७.४००
	२) पेरणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ १६००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१६५	२६.४००
	३) रीज फरो प्लान्टर (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ७५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२५६	१९२.०००
	४) रीज फरो प्लान्टर (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ ६०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३३५	२०१.०००
	५) रोटोव्हेटर (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ५०४०० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	५५०	२७७.२००
	६) रोटोव्हेटर (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ ४०३०० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३२७	१३१.७८१
	७) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ २५०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१३७	३४२.५००
	८) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor driven above ३५ BHP) (Other farmers)	₹ २००००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१६४	३२८.०००
	९) पॉवर टिलर (८ BHP & above) (SC / ST/ S&M / Women)	₹ ८५००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१६४	१३९.४००
	१०) पॉवर टिलर (८ BHP & above) (Other farmers)	₹ ७०००० किंवा किमतीच्या ४० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३३५	२३४.५००
	एकूण ४ अ			२५७०	१९००.१८१
	ब) सिंचन साधने व सुविधा				
	१) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप (Rs. २०/- per meter for HDPE laminated woven lay flat tubes)	५०% of cost lmtd to Rs. ५०/- per meter of HDPE pipes. Rs. ३५/- per meter for PVC pipes and Rs. २०/- per meter for HDPE laminated woven lay flat tubes with maximum ceiling of Rs. १५०००/- per farmer/beneficiary.	मीटर	४१८९३२	८३.७८६
	२) पंप संच	₹ १०००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२९६०	२९६.०००
	एकूण ४ ब				३७९.७८६
	एकूण ४ (अ) ते ४ (ब)				२२७९.९६७
	क) पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण	₹ १४००० प्रति	संख्या	९०१	१२६.१४०
	ड) प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकीर्ण				
	i) जिल्हा स्तर			३१	४४९.५००
	ii) राज्य स्तर			२	३८.५००
	एकूण ४ (ड)				४८८.०००
	ई) स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	१) शेतकरी गटा करिता मिनी ड्राळ मिल as per SMAM norms (५०% of cost or १.२५ lakh whichever is less)	₹ १२५००० किंवा किमतीच्या ६० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१५०	१८७.५००
	२) FPO करिता गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual cost- २५.०० lakh based on state PWD DSR)	₹ १२५०००० किंवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३०	३७५.०००
	३) FPO साठी बीज प्रक्रिया संच/ Cleaning & Grading Unit (actual cost Rs. २० lakh)	₹ १०००००० किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	८	८०.०००
	एकूण ४ ई				६४२.५००
	एकूण ४ अ ते ४ ई				३५३६.६०७
	एकूण एकंदर राअसुअ कडघान्य				१२६८३.०००
				केंद्र हिस्सा (६०%)	७६०९.८००
				राज्य हिस्सा (४०%)	५०७३.२००

परिशिष्ट - ४

सन २०२१- २२ राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - भरडधान्य (मका) मंजूर कृती आराखडा

रक्कम रु. लाख

अ. क्र.	बाब	मंजूर अर्थसाहाय्य दर	परिमाण	लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	पिक प्रात्यक्षिके : मका				
	अ) सुधारित तंत्रज्ञान आधारित पिक प्रात्यक्षिके	रुपये. ६००० प्रती हेक्टर	हेक्टर	५७२०	३४३.२००
	ब) आंतर पिक प्रात्याक्षिके	रुपये. ६००० प्रती हेक्टर	हेक्टर	६२०	३७.२००
	एकूण पिक प्रात्याक्षिके			६३४०	३८०.४००
२	प्रमाणित बियाणे वितरण				
	संकरीत बियाणे - मका	किमतीच्या ५०% किंवा रु. १०,०००/ किंटेडल मर्यादेत	किंटेडल	२२७६	२२७.६००
	एकूण बियाणे वितरण			२२७६	२२७.६००
३	पिक व मृद संरक्षण व्यवस्थापन				
	अ) एकात्मिक अन्नद्रव्ये व्यवस्थापन (INM)				
	i) सूक्ष्म मूलद्रव्ये (Micro-Nutrients)	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ५००/ हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	२५००	१२.५००
	ii) जैविक खते (Bio-fertilizers)	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ३००/ हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	३५००	१०.५००
	एकूण (INM)			६०००	२३.०००
	ब) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन (IPM)				
	i) तणनाशके (Weedicides)	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ५००/ हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	३५५०	१७.७५०
	ii) रासायनिक / जैविक घटक (Chemicals/ Bio-Pesticides)	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ५००/ हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	१४६५०	७३.२५०
	एकूण (IPM)			१८२००	९१.०००
	एकूण (अ व ब)			२४२००	११४.०००
४	प्लेक्झी निधी				
	i) मका सोलणी यंत्र (मनुष्य/बैल चलित)	SMAM मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे	संख्या	१०	१.०००
	ii) मका सोलणी यंत्र (यंत्र चलित २०-३५ BHP)	SMAM मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे	संख्या	३७	३७.०००
	एकूण प्लेक्झी निधी			४७	३८.०००
एकूण एकंदर भरडधान्य (मका)					७६०.०००
केंद्र हिस्सा (६० टक्के)					४५६.०००
राज्य हिस्सा (४० टक्के)					३०४.०००

परिशिष्ट -५

सन २०२१-२२ राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - पौष्टिक तृणधान्य (ज्वारी, बाजरी, नाचणी व वरई) मंजूर कृती आराखडा

रक्कम रु. लाख

अ. क्र.	बाबी	मंजूर अर्थ सहाय्य दर	परिमाण	लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	पिक प्रात्यक्षिके				
	(१) ज्वारी (खरीप + रब्बी)	रु. ६०००/हेक्टर	हेक्टर	३२८५०	१९७१.०००
	(२) बाजरी			२००००	१२००.०००
	(३) नाचणी			९०००	५४०.०००
	(४) वरई			१०००	६०.०००
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके			६२८५०	३७७१.०००
२	प्रमाणित बियाणे वितरण				
	अ) सुधारित बियाणे (१० वर्षांआतील अधिसूचित वाण)				
	(१) ज्वारी	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ३००० प्रति किं.मर्यादेत	क्विंटल	१५०००	४५०.०००
	(२) बाजरी			१०१००	३०३.०००
	एकूण			२५१००	७५३.०००
	आ) सुधारित बियाणे (१० वर्षांवरील अधिसूचित वाण)				
	ज्वारी	किमतीच्या ५०% किंवा रु. १५०० प्रति किं.मर्यादेत	क्विंटल	७०००	१०५.०००
	एकूण			७०००	१०५.०००
३	एकूण प्रमाणित बियाणे वितरण			३२१००	८५८.०००
	प्रमाणित बियाणे उत्पादन				
	राज्यासाठी शिफारशीत असलेले १० वर्षांआतील अधिसूचित वाण				
	(१) ज्वारी	रु. ३००० प्रति क्विंटल	क्विंटल	१८०००	५४०.०००
	(२) बाजरी			५०००	१५०.०००
	(३) नाचणी			५००	१५.०००
	(४) वरई			१००	३.०००
	एकूण बियाणे उत्पादन			२३६००	७०८.००
४	एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन (INM)				
	(१) सूक्ष्म अन्नद्रव्य	किमतीच्या ५०% किंवा रु. ५०० प्रति हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	१००००	५०.०००
	(२) जैविक खते	किमतीच्या ५०% किंवा रु. ३०० प्रति हेक्टर मर्यादेत		२९०००	८७.०००
	एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन			३९०००	१३७.०००
५	एकात्मिक कीड व्यवस्थापन (IPM)- (६०:४०)				
	(१) तणनाशके	किमतीच्या ५०% किंवा रु. ५०० प्रति हेक्टर मर्यादेत	हेक्टर	४०२०२	२०१.०१०
	(२) पिक संरक्षण औषधे			१८००८०	९००.४००
	एकूण एकात्मिक कीड व्यवस्थापन			२२०२८२	११०१.४१०
	एकूण एकात्मिक अन्नद्रव्य व कीड व्यवस्थापन (INM & IPM)			२५९२८२	१२३८.४१०
६	फ्लेक्झी घटक				
	अ) सुधारित कृषी औजारे - SMAM मापदंडाप्रमाणे				
	(i) रीपर (३५ BHP वरील)	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ७५००० प्रति युनिट यापैकी कमी असेल ते	संख्या	१२५	९३.७५०
	(ii) थ्रेशर (५ BHP पेक्षा कमी इलेक्ट्रिक मोटार/पॉवर टिलर /३५ BHP आतील ट्रॅक्टर) चलीत	किमतीच्या ५० % किंवा रु. ४०००० प्रति युनिट यापैकी कमी असेल ते	संख्या	१२५	५०.०००
	एकूण			२५०	१४३.७५०
	ब) पिक पद्धतीवर आधारित शेतकरी प्रशिक्षण	रु. १४००० प्रति प्रशिक्षण	संख्या	३१	४.३४०
	क) प्राथमिक प्रक्रिया संयंत्र - SMAM मापदंडाप्रमाणे				
	क्लीनर कम ग्रेडर/Gradient Separator/Specific Gravity Separator	रु. १.०० लाख / युनिट	संख्या	५०	५०.०००
	ड) जनजागृती / प्रचार प्रसिद्धी				
	i) प्रचार व प्रसिद्धी - जिल्हा स्तर	रु. १.०० लाख /जिल्हा	संख्या	३१	३१.०००
	ii) जिल्हा स्तरीय कार्यशाळा	रु. २.५० लाख /जिल्हा	संख्या	३१	७७.५००
	एकूण				१०८.५००
	एकूण फ्लेक्झी घटक				३०६.५९०
	एकूण एकंदर पौष्टिक तृणधान्य				६८८२.०००
	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)				४१२९.२००
	राज्य हिस्सा (४० टक्के)				२७५२.८००

परिशिष्ट ६

भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFAPulses) कार्यक्रम सन २०२१-२२

मंजूर कृती आराखडा

(रु. लाख)

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	मंजूर लक्षांक			
			भौतिक	आर्थिक		
				केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१	सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके					
	अ) हरभरा	रु. ९००० प्रती हे.	९३३४	५०४.०३६	३३६.०२४	८४०.०६०
	ब) लाखोळी	रु. ९००० प्रती हे.	१४२	७.६६८	५.११२	१२.७८०
	एकूण १		९४७६	५११.७०४	३४१.१३६	८५२.८४०
२	उत्पादन निविष्ठा -					
	अ) प्रमाणित बियाणे वितरण (१० वर्षावरील वाण)					
	१) हरभरा	रु. २५०० प्रती क्विंटल किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	११३७०	१७०.५५०	११३.७००	२८४.२५०
	ब) पीक संरक्षण औषधे	रु. ५०० प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५०% जे कमी असेल ते	९४७४	२८.४२२	१८.९४८	४७.३७०
	एकूण २ अ) ते २ ब)			१९८.९७२	१३२.६४८	३३१.६२०
३	पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण	रु. १४००० प्रती	१६१	१३.५२४	९.०१६	२२.५४०
एकूण एकंदर				७२४.२००	४८२.८००	१२०७.०००